

таки, говоримо, насамперед, про державу та її органи, коли вони відмовляються виконувати прямо передбачені Конституцією норми, залишають за собою право на власний розсуд вирішувати, вчиняти певні дії чи ні, або, діючи всупереч Конституції, намагаються, по суті, змінити її норми через власну підзаконну нормотворчість [9].

Таким чином, першим кроком на шляху до реалізації принципів і положень Конституції України має стати послідовна, але швидка боротьба з трьома названими вище небезпеками. В рамках нинішніх подій в Україні ця тема є дуже актуальною [6]. Тому, можна сказати, що це є боротьба за наше власне майбутнє, нашу долю, за те, щоб, нарешті, припинити тільки претендувати на те, щоб бути Європою, а натомість стати нею [8].

Список використаних джерел:

1. Аблязов Д. Принцип верховенства Конституції і позитивне законодавство //Юридична Україна. -2006. -№5. -С. 28
2. Базилевич С.Е.Поняття та суть конституції // Степан Базилевич (1898-1987). Життя та науково-педагогічна діяльність. Спогади. Вибрані статті. –Львів, 1998.
3. Бориславський Л. Деякі теоретичні і практичні питання реалізації Конституції України // Інтернет-видання «Юриспруденція онлайн». -2003.
4. Бориславська О.М. Проблеми теорії конституції та конституціоналізму.-2012.
5. Годованець В. Ф. // Конституційне право України: Навч. посіб. - К.: МАУП, 2005.- С.29.
6. Конституція України: проблеми реалізації та шляхи вдосконалення в контексті трансформаційного переходу до демократії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3038>
7. Кравченко В. В. Конституційне право України: Навчальний посібник.-Вид. 3-тє, виправл. та доповн.-К.: Атіка, 2004.- С. 134.
8. Модернізація держави як конституціоналізм у дії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: <http://www.viche.info/journal/4057/>
9. Проблеми реалізації чинної Конституції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: <http://mydisser.com/en/catalog/view/6/344/3757.html>
10. Проблеми дієвості Конституції України та удосконалення її змісту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: <http://www.parlament.org.ua/upload/docs/statKUkoliush.doc.pdf>

Теоретико-правовий аспект державної правової реформи в Україні: до питання реформування виборчого права в Україні

Валова А.В., студент 1-го курсу навчально-наукового інституту права та психології НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук **Лазаренко Л.А.**

Вибори – це одна з пріоритетних та найбільш дієвих форм безпосередньої демократії, і одночасно – показник рівня розвитку демократії, громадянського суспільства, правової держави, прав і свобод людини і громадянина.

Завдяки виборам забезпечується відтворення та оновлення державної та місцевої влади на демократичних засадах, відповідно до найбільш значимих політичних інтересів, які формуються у громадянському суспільстві.

Сутність та призначення виборів містить два аспекти: по-перше, вибори – це процес прийняття політико-правових рішень, суб'єктом яких є суспільство, в особі дієздатних громадян, а об'єктом – державна влада; по-друге, вибори – це засіб публічного політичного відтворення самої держави, в ході якого відбувається соціальна ротація або перерозподіл законодавчих та урядових функцій і повноважень.

Метою проведення правової реформи, зокрема реформи виборчого права є побудова в Україні демократичної правової держави, організація і функціонування якої мають забезпечити суверенітет народу. Необхідність дослідження виборчого законодавства України, його теоретичних основ, проблем його вдосконалення та практики застосування безпосередньо впливає з проголошення України Конституцією України суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою.

Основою будь-якої демократичної держави є народовладдя. Тому забезпечення принципів народовладдя, розкриття його потенціалу, пріоритет прав людини і громадянина, реформування держави на загальновідомих світових ідеях конституціоналізму - є одними з найактуальніших питань.

Потрібно вказати на ряд проблем, які безпосередньо пов'язані з регулюванням суспільних відносин, що становлять конституційні засади і принципи інституту виборів представницьких органів державної влади і місцевого самоврядування.

Протягом тривалого часу проблеми функціонування виборчої системи сприймалися

виключно як технічні або такі, що мають переважно «інструментальний характер» стосовно такого фундаментального для будь-якої демократичної держави інституту, як вибори. Через це проблематика застосування та розвитку виборчої системи України часто опинялася на своєрідному краю наукових досліджень.

Відомо, що за роки незалежності України процедура виборів зазнавала радикальних змін. Це стосувалося обрання як Президента України і народних депутатів до Верховної Ради України, так і виборів до Верховної Ради АРК, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Вибори проводилися за мажоритарною системою, за змішаною системою, на пропорційній основі за закритими партійними списками. Ці виборчі системи випробовувалися у найпростіших їх варіантах та змінювалися, як правило, напередодні виборів, підлаштовуючись не стільки під оптимальне забезпечення виборчих прав громадян, скільки під кон'юктурні інтереси політичних сил, що знаходилися при владі. Тому висловлювалося чимало критичних аргументів щодо кожної із застосованих і апробованих в Україні виборчих систем як на загальнонаціональному так і на місцевому рівні.

Ще однією проблемою, яка гальмує виборчий процес і подальший демократичний розвиток суспільства, є чинне парламентське законодавство. Адже до недоліків закритої пропорційності виборчої системи додалися проблеми мажоритарної виборчої системи. Потрібно зазначити, що в європейських країнах це питання вирішено закріпленням механізмом персоніфікації пропорційної або змішаної виборчої системи.

Відсутній єдиний понятійний апарат, що не дає змоги ефективно застосовувати норми законів, зокрема, про правову відповідальність за порушення виборчого законодавства, про оскарження порушень тощо.

Отже, стає зрозумілим, що процес модернізації Конституційної України актуалізує проблему удосконалення виборчої системи в Україні та питання доцільності фіксації її основних характеристик на найвищому юридичному рівні – на рівні Конституції як Основного Закону. Пошук оптимальної для сучасних історичних, політичних, моральних і соціоментальних реалій України виборчої системи необхідно продовжувати. Але хотілося б, щоб цей пошук здійснювався не під диктат парламентської більшості, а на основі діалогу у парламенті та виробленні узгодженого, консенсуального рішення у цьому складному питанні.

Реформування виборчої системи на наш погляд повинно стосуватися:

- можливості забезпечення стабільності виборчого законодавства. На сьогодні Комісією з питань реалізації народовладдя запропоновано встановити на рівні Конституції мораторій на прийняття нових і внесення змін до існуючих виборчих законів за відповідний час до дня проведення чергових виборів, а також надання статусу конституційного закону актам про вибори (адже в Україні досі відсутній такий тип нормативних актів);

- узгодженні всіх положень Конституції України, в яких визначено правові основи і принципи щодо порядку проведення виборів. При цьому доцільно передбачити статус виборів як однієї з пріоритетних форм впливу громадянського суспільства на формування і подальше функціонування державної влади;

- вирішенні питання недосконалості конституювання виборчих прав шляхом удосконалення конституційних засад виборчого права, що дозволить у майбутньому запобігти нарікань щодо демократичності проведення виборів;

- необхідності запровадження пропорційної системи з відкритими списками, за якою остаточний порядок кандидатів, в якому вони отримують мандати, визначається в кінцевому підсумку кількістю (відсотком) голосів, отриманих кожним депутатом. І хоча така система також має певні технологічні недоліки, у нинішніх конкретно-історичних умовах вона є найдоцільнішою для України;

- доповненні норм щодо конституційної регламентації пасивного виборчого права – неможливості балотуватися на виборах певним категоріям посадових осіб (судді, прокурори, слідчі, військовослужбовці), якщо вони попередньо не були звільнені з посади або служби;

- підняття питання про циклічність виборів, в контексті поєднання виборів парламенту та президента в межах короткого періоду часу, що буде сприяти формуванню і реалізації державної політики на основі об'єднання електоральної хвилі.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 №254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141)

2. Ключковський Ю., Основні положення проекту виборчого кодексу України. — Вибори та демократія. – 2010. - № 2–3 (24–25), С. 136–137.
3. Козюбра М. Втиборча система України в контексті вимог верховенства права // Право України. – 2013. - №5, С. 86 – 93.
4. Лавринович О. В. Виборче законодавство України та проблеми його вдосконалення: Автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, 2001.
5. Погорілко В. Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України. - К, 2011.
6. Ставнійчук М. Вибори як ключовий інститут демократичного конституційного ладу сучасної України // Право України. – 2013. – 5, С.18-29.

Загальноправова характеристика нового Закону України «Про вищу освіту»

Василенко С.В., студента 1-го курсу навчально-наукового інституту права та психології НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент **Мозоль Н.І.**

1 липня 2014 Верховна Рада України прийняла Закон України «Про вищу освіту», і через місяць Президент Петро Порошенко підписав цю нову редакцію закону. Вступив він у силу тільки 6 вересня 2014.

Цей законопроект «Про вищу освіту» був розроблений ще в 2012 році робочою групою, яку тоді очолював ректор Національного технічного університету України «КПІ» Михайл Згуровський, він же й є головним автором нового закону «Про вищу освіту» (він розроблявся 3 роки). Автори закону спиралися на публічні обговорення та на велику кількість зауважень з боку загалу.

В основі закону, який у роздрукованому вигляді має понад 100 сторінок - ідея університетської автономії в академічній, організаційній та фінансовій сферах.

Серед нововведень – створення незалежного громадського органу, який наглядатиме за якістю освіти, прозоріші вибори ректорів, дозвіл університетам мати власні рахунки в банках замість казначейства і складати власні навчальні програми.

Законодавці також прописали суворішу боротьбу з плагіатом, вирішили остаточно перейти на міжнародну систему вчених ступенів, заохотили дослідницьку діяльність вишів та зменшили навантаження на викладачів і студентів.

За плагіат, виявлений у захищеній дисертації чи науковій доповіді, можуть скасувати науковий ступінь та диплом.

Усі вищі навчальні заклади отримають право остаточного присудження наукових ступенів.

Буде створено електронний реєстр документів про вищу освіту, до якого матимуть доступ фізичні особи та організації.

Зменшено навантаження на студентів – кількість годин в одному кредиті зменшили з 36 до 30.

«Богослов'я» мають виділити в окрему галузь знань.

З часом студентська стипендія має зрости до прожиткового мінімуму (1176 грн станом на 2014 рік).

Право розпоряджатися власними грошми для державних вишів – одна з головних новацій закону.

Закон також знімає деякі мита та податки і легалізує фонди сталого розвитку, «такі собі гарантійні фінансові подушки, котрі є у багатьох потужних американських університетах».

Ще одна очікувана зміна - у вересні 2015 року в Україні мають створити Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

За задумом авторів закону, цей колегіальний орган має контролювати те, як університети дотримуються визначених державою стандартів освіти. Раніше це робила сама держава. До складу агенції мають увійти 25 членів, серед яких немає місць для урядовців: представники самих вишів усіх форм власності, делегати від НАНУ, представники студентів та працедавців. Присутність в агенції працедавців прив'яже освіту до ринку праці.

Також серед повноважень Нацагентства – погоджувати освітні стандарти, розроблені Міносвіти, акредитовувати освітні програми для університетів і проводити експертизу при видаванні ліцензій вишам.

Зміни стосуватимуться і процедури обирання ректорів. Тепер у виборах братимуть участь усі викладачі та дещо більша, ніж раніше, частка студентів - не менше 15% від усіх виборців.